

Esit. tsto 37/23.2.1982

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

Kivikautisen asuinpaikka-alueen kaivauskertomus

Anne Vikkula 1981

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

Kivikautisen asuinpaikka-alueen kaivauskertomus

Anne Vikkula 1981

SISÄLLYS

	Sivu
Arkistotiedot	1
1. JOHDANTO	3
2. ASUINPAIKKA-ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
3. KAIVAUSTEKNIikka	4
3.1. Koordinaatisto	4
3.2. Kiintopisteet	5
3.3. Kaivaustapa ja kartat	6
4. B-ALUE	7
4.1. Kulttuurikerros	7
4.2. Löydöt	8
5. KODANPOHJAT D-ALUEELLA	11
5.1. Kodanpohjien muoto ja maalajit	11
5.2. Löydöt	15
6. KOEKUOPAT D-ALUEELLA	17
6.1. Maasto ja maaperä	17
6.2. Löydöt	18
7. YHTEENVETO	19
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ KARTOISTA	21
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTA JA KUVISTA	23
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA	25
PERUSKARTTAOTE 1:20000	27

YLEISKARTTA 1:1000	28
B-ALUE, PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA 1:200	29
B-ALUE, TASOKARTAT 1:25	30 - 41
B-ALUE, PROFIILIKARTAT 1:10	42 - 44
D-ALUE, KODANPOHJA 1, PINTA- JA POHJAVAAITUS- SEKÄ TASOKARTAT 1:50	45 - 50
D-ALUE, KODANPOHJA 2, - " -	51 - 58
D-ALUE, KODANPOHJAT 3 ja 4, - " -	59 - 69
D-ALUE, KODANPOHJA 5, - " -	70 - 78
D-ALUE, KODANPOHJA 5, YKSITYISKOHTAKARTAT 1:10	79 - 81
D-ALUE, KODANPOHJAT 1 ja 5, PROFIILIKARTAT 1:10	82 - 84
D-ALUE, KOEKUOPAT, PINTAVAAITUSKARTTA 1:500	85
KUVATAULUT	86 - 92

LAILILA KOTJALA NÄSTINRISTI

Arkistotiedot

Kunta: Laitila

Kylä: Kotjala

Peruskartta: 1133 01 NÄSTI

B-alue

Tila: Suutila, RN:o 6:39 (myöhempi maanjakotoimitus suorittamatta)

Om: Torsti Marttila

Uudenkaupungintie

23800 LAILILA

Koord: $x = 6744\ 94$

$y = 545\ 20$

$z = \text{as. p. n. } 37\ \text{m y.m.p., kaivausalue } 38,3\ \text{m y.m.p.}$

D-alue

Tila: Nikula, RN:o 1:17

Om: Nikulan perikunta

Koord: $x = 6744\ 50 - 78$

$y = 545\ 02 - 22$

$z = \text{n. } 38,5\ \text{m y.m.p.}$

Kaivauksissa 1981 tulleet löydöt: KM 21224:1 - 1130, diar. 22.10.81.

Kertomukseen liittyvät kartat s. 27 - 85.

Kertomukseen liittyvät negatiivit f. 54553 - 54593, joista kuvat 1 - 24,
s. 86 - 92.

Kertomukseen liittyvät diapositiivit 5553 - 5599.

(Luettelo kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista s. 21 - 26)

Nästinristin alueen aikaisemmat tutkimukset

Mirja Miettinen 1970, kivik. as.p. koekaivaus ja rökkiökaivaus, Nikula ja Suutila.

Leena Söyrinki-Harno 1975, kivik. as. p. koekaivaus, Nikula.

Milton G. Nunez 1975, fosfaattitutkimus, Nikula.

Anna-Liisa Hirviluoto - Mirja Miettinen 1979, yleiskatsaus Nästinristin muinaisjäännösalueeseen.

Lea Väkeväinen 1979, kivik. as. p. kaivaus, Tapiola RN:o 6:37.

Lea Väkeväinen 1980, kivik. as. p. kaivaus, Tapiola, Suutila ja Nikula.

Anna-Liisa Hirviluoto - Mirja Miettinen 1980, rökkiökaivaus, Suutila ja Tapiola.

Eero Ahtela 1981, rökkiökaivaus, Tapiola.

Nästinristin alueen aikaisemmat löydöt: KM 18114:1-8, 18261:1-2968, 19514:1-5, 19850:1-33, 20147:41-66, 77-88, 18315:1-20, 18295:1-71, 19665:1-60, 20148:1-43, 18310:1-16, 18370:1-4, 18311:1-7, 18312:1-10, 18372:1-5, 18296:1-3, 20147:1-8, 20147:30-40, 9-29, 18313:1-9, 18314, 18315:1-20, 20147:106-115, 20491, 19698:1-4, 19514:6-29, 20147:89-93, 19697:1-2, 20492, 1837:1-10, 18346:1-80, 18347:1-125, 20606:1-1972, 20902:1-6269, 21169:1-241.

1. JOHDANTO

Laitilan Nästinristin noin 800 x 200 metrin laajuisen kivikautisen asuinpaikka-alueen luoteispuolella sijaitsevat hautaröykkiöt löydettiin v. 1955 tutkija Anna-Liisa Hirviluodon inventoinnin yhteydessä. Ensimmäiset kivikautiset löydöt paljastuivat soranajossa v. 1969. Vuosina 1970 ja 1975 suoritettiin asuinpaikka-alueen lounais- ja keskiosissa kaivauksia tutkija Mirja Miettisen ja tutkija Leena Söyrinki-Harmon johdolla. Miettinen ja Hirviluoto ovat inventoineet aluetta useaan otteeseen vuosina 1970 - 1976. Maanomistajien vaatimuksesta Turun ja Porin lääninhallitus määräsi muinaismuistoalueen rajat v. 1976, mutta soranajajien vaatimusten yhä jatkuessa ja korkeimman hallinto-oikeuden ja lääninoikeuden tehtyä uusia päätöksiä ryhdyttiin aluetta tutkimaan sen täydelliseksi vapauttamiseksi rauhoituksesta. Tutkija Lea Väkeväisen johdolla kaivettiin vuosina 1979 ja 1980 pääasiassa asuinpaikka-alueen koillis- ja keskiosassa. Vuonna 1980 kaivettiin myös röykkiöitä Hirviluodon ja Miettisen johdolla.

Kesällä 1981 sai FK Lea Väkeväinen edelleen museoviraston esihistorian toimistosta määräyksen aloittaa kaivaus Nikulan tilalla Nästinristin kaivausten loppuun saattamiseksi. Väkeväinen toimi paikalla heinäkuun 1981 ajan. Elokuussa työtä jatkettiin myös Suutilan tilalla ja em. toimiston määräyksestä nyt allekirjoittaneen johdolla. Erillisenä tutkimuskohteena kaivettiin samanaikaisesti röykkiöitä FK Eero Ahtelan toimesta. Kaivaukset suoritettiin ajalla 1.7. - 21.8.1981. Tutkimukset rahoitti opetusministeriö ja varoja kaivauksiin ja jälkitöihin kului yhteensä 141.085 mk. Kartanpiirtäjinä toimivat FM Tuija Rankama ja HuK Helena Taskinen, ja kaivajina oli 10 - 20 koululaista ja opiskelijaa.

Vuoden 1980 tutkimusten merkintätavan mukaisesti työ jakautui kolmeen kohteeseen. B-alueella suoritettiin yhtenäinen tasokaivaus ja D-alueella viiden erillisen kodanpohjan kaivaus sekä koekuopituksia. Kaikenkaikkiaan kaivettiin 632 m^2 .

2. ASUINPAIKKA-ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Laitilan Nästinristin kivikautinen asuinpaikka-alue sijaitsee Kotjalan kylässä, Laitilan kirkolta n. 11 km kaakkoon ja Turku-Rauma -maantieltä n. 1 km länteen (kartta s. 27). Alueen rikkovat useat suuret hiekkakuopat sen pohjois- ja keskiosissa sekä länsipuolella. Asuinpaikka rajoittuu idässä kaivettuun suohon, kaakossa mataliin kallioihin, ja etelässä rinne viettää edelleen alemmas kohti koillista ja etelää. Muilta osin asuinpaikkaa rajoittavat nykyisin sora-kuopat. Maasto on ehjillä alueilla itään ja koilliseen viettävää rinnettä, jolla kasvaa mäntyjä ja kuusia. Hakatulla B-alueella kasvaa männyntaimien lisäksi pieniä koivuja. Aluskasvillisuus on varpua, kanervaa ja jäkälää. Muinoin asuinpaikka on sijainnut pienehkön saaren itärannalla, jonka erotti toisesta saaresta parin sadan metrin levyinen kapeikko.

3. KAIVAUSTEKNIikka

3.1. Koordinaatisto

Kaikki vuoden 1981 kaivausalueet koordinoitiin vuosien 1979 ja 1980 koordinaattisysteemin mukaisesti. Sen luvut kasvoivat luoteeseen välillä 648 - 952 ja koilliseen välillä 154 - 504. 2 x 2 metrin suuruiset ruudut saivat numeronsa parillisin luvuin ja ruudun numero luettiin länsikulman paalusta, josta myös mittaukset suoritettiin. 1 x 1 metrin suuruisten koekuoppien numero määräytyi

linjaan vedettyjen paalujen mukaisesti huolimatta siitä, millä puolella paalua kuoppa kulloinkin sijaitsi.

B-alueella kaivaus koordinoitiin vuoden 1980 kaivausten koillinen-lounas -suuntaiseen linjaan 956. Laajuudeltaan 152 neliömetrin suuruinen alue paalutettiin linjojen 940 ja 956 (koeojat IX ja VIII) ruutujen 488 - 504 väliselle alueelle siten, että kaivamatta tuli jäämään irtomaakasoilla peitetty ruuturivi 954 koeojan VIII vieressä. Kaivausalue oli paaluin jaettu 2 x 2 metrin ruutuihin (kartat s. 28, 29).

D-alue koordinoitiin vuonna 1980 vedettyyn linjaan 344, jota jatkettiin kaakkoon. Alueen viisi kodanpohjaa paalutettiin neljäksi kaivausalueeksi siten, että kodanpohjat 3 ja 4 muodostivat yhtenäisen kaivausalueen ja kodanpohjat 1, 2 ja 5 kukin oman alueensa, ja ne jaettiin 2 x 2 metrin ruutuihin (kartat s. 28, 85).

D-alueen koekuopat sijoitettiin linjaan 344 kodanpohjien välille sekä sille poikittaisiin 30 - 230 metriä pitkiin koillinen-lounas -suuntaisiin linjoihin 672 - 800. Linjojen koillispäät sijoituivat kodanpohja-alueelle ja pisimpien linjojen (mm. linja 720) lounaispäät ulottuivat 10 - 20 metrin päähän Krouvinnumentiestä. Linjat olivat 16 metrin etäisyydellä toisistaan ja niissä paalujen välimatkat 6 - 18 metriä. Koillinen-lounas -suuntaisten linjojen lisäksi paalutettiin alueen lounaisosaan 118 metriä pitkä kaakko-luode -suuntainen, korkeuskäyriä vastaan kulkeva linja 190, joka leikkasi pitkät linjat 672 ja 720 (kartat s. 28, 85).

3.2. Kiintopisteet

B-alueella käytettiin vuoden 1980 kaivausten kiintopistettä III, joka sijaitsi

koeojien VII ja VIII (linjat 972 ja 956) välissä kannossa (kartta s. 28). Sen absoluuttinen korkeus merenpinnasta oli 38,87 m (vaaittu vuonna 1980 valtakunnallisesta kiintopisteestä nro 51 Krouvinnumenttien länsipuolella B-alueesta n. 300 metriä lounaaseen, 45,12 m y.m.p.) ja koneen lukema oli 158.

D-alueen kiintopisteiden korkeudet siirrettiin kiintopisteestä III. Kiintopiste VIII sijaitsi kannossa n. 10 metriä kodanpohjasta 5 luoteeseen. Sen korkeus oli 39,83 m y.m.p. Koneenpaikasta VIII₁ (lukema 145) vaaittiin kodanpohjat 3, 4 ja 5 sekä koekuopat niiden lähistöllä. Koneenpaikkaa VIII₂ (lukema 080) käytettiin kodanpohjan 5 kiveyksen ruuduissa 342/720-722 vaaitsemiseen. Kiintopisteestä IX vaaittiin kodanpohjat 1 ja 2 sekä koekuopat lähistöllä. Se sijaitsi kannossa n. 20 metriä kodanpohjasta 1 itään, ja sen korkeus merenpinnasta oli 40,74 m ja koneen lukema 138. Läntisimpien koekuoppien vaaitsemiseen käytettiin kiintopistettä X, jonka lukema oli koneenpaikasta X₁ 122 ja koneenpaikasta X₂ 269. Kiintopiste X sijaitsi kannossa kodanpohjasta 5 n. 120 metriä lounaaseen (kartat s. 28, 85).

3.3. Kaivaustapa ja kartat

B-alue kaivettiin kaivauslastalla 10 cm:n kerroksina, jotka numeroitiin vuoden 1980 tavan mukaisesti. Ensimmäistä kaivauskerrosta merkittiin 0:lla, ja alue kaivettiin neljänteen tasoon, ts. 50 cm:n syvyyteen. Pohjataso vielä käännettiin lapionpiston syvyydeltä ennen täyttämistä.

Kodanpohjat kaivettiin ja tasot numeroitiin kuten B-alueella, ja syvemmälle edettäessä pienennettiin kaivausalaa tarpeen mukaan. Koekuopat kaivettiin lapiolla noin puolen metrin syvyyteen. Kaikki kaivausalueet peitettiin kaivausten jälkeen.

B-alueelta piirrettiin pinta- ja pohjavaaituskartat 1:200 ja tasokartat 1:25. Kodanpohja-alueista piirrettiin kustakin erilliset pinta- ja pohjavaaituskartat sekä tasokartat 1:50 (joitain tasoja piirrettiin kentällä 1:25 ja pienennettiin myöhemmin 1:50). Kodanpohjan 5 kiveyksestä ruuduissa 342/720-722 piirrettiin erikoiskartat ja B-alueesta sekä kodanpohjista 1 ja 5 profiilikartat 1:10. D-alueen koekuoppien pintavaaituskartta tehtiin mittakaavaan 1:500. Yleiskartta piirrettiin aikaisempien vuosien karttojen pohjalta 1:1000. (Huom. Aikaisemmissa kartoissa on Tapiolan tilan lounaispään piirretty tilaraja virheellinen. 1981 piirretyssä kartassa tilarajat ovat oikein muilta osin paitsi Suutilan tilan kohdalla, josta on lohkaistu lounaispää pois, mutta rajat on toistaiseksi käymättä.)

4. B-ALUE

4.1. Kulttuurikerros

152 neliömetrin laajuisen B-alueen alin pintakorkeus vaaittiin itäkulmasta, 38,32 m y.m.p. ja ylin länsikulmasta, 39,60 m y.m.p. Aluetta peitti 3 - 5 cm:n vahvuinen turvekerros, jonka alla oli 5 - 15 cm:n paksuinen huuhtoutunut hiekkakerros. Sen alla oli likamaakerros, joka oli melko yhtenäinen 10 - 20 cm:n syvyydessä, mutta siinä erottui tummemman ja vaaleamman harmaita kohtia ja paikoitellen ruostetta sekä nokea. Tasossa 2 (n. 30 cm:n syvyydessä) likamaaläikut erottuivat puhtaasta karkeasta hiekasta kaivausalueen keskivaiheilla noin 10 metrin levyisellä korkeuskäyrien suuntaisella vyöhykkeellä. 40 cm:n syvyydessä havaittiin puhtaassa sorassa enää vain muutamia halkaisijaltaan korkeintaan metrin suuruisia vaaleita likamaaläikkiä ja 50 cm:n syvyydessä paljastui puhdas sora (kartat s. 29 - 44, kuvat 1 - 3 s. 86, diapositiivit 5553-5557).

Punamullan värjäämää maata todettiin ruudussa 492/952 tasossa 2 puhtaassa karkeassa hiekassa 30 x 30 cm:n suuruisena läikkänä. Liesiä tms. ei löydetty, mutta kaivausalueella todettiin tasossa 1 8 - 9 epämääräistä 3 - 6 kiven (ϕ 5 - 15 cm) keskittymää. Niillä ei kuitenkaan voinut todeta olevan yhteyttä toisiinsa (kartat s. 33-38).

B-alueen kulttuurikerros oli pääosin rikkoutumaton. Ainoastaan ruudussa 488/948 todettiin maan pinnalle erottuva kumpare, jossa turvekerros oli hyvin ohut. Kumpare ulottui myös ympäröiviin ruutuihin. Sen alla maalajit olivat sekoittuneet pohjatasoon 4 asti.

4.2. Löydöt

B-alueelta saatiin talteen kaivauslöytöjä seuraavasti (KM 21224:1-800):

<u>Keramiikka</u>	kpl
- reunapaloja	104
- kylkipaloja	2731
- saviesineen kappaleita	1
- palaneen saven kappaleita	1
<u>Kivilajiaineisto</u>	
- tuuria	1
- talttoja	1
- taltan teelmiä	1
- kivilajiesineen teelmiä	3
- hiotun kiviesineen kappaleita	5
- pyörökiviä tai kappaleita	57
- hioimia tai kappaleita	6

	kpl
- porfyriittikaapimia	13
- porfyriittipuria	1
- muita retusoituja porfyriittiesineitä	5
- porfyriitti-iskukiviä	2
- porfyriittiytimiä	8
- liuskeytimiä	1
- porfyriitti-iskoksia	4768

Kvartsiaineisto

- retusoituja tai käyttöjälkisiä kaapimia	25
- muita retusoituja esineitä	9
- iskukiviä	1
- ytimiä	1
- kvartsi-, kvartsiitti- tai savukvartsi-iskoksia	1701

Piiaineisto

- nuolenkärkiä	1
- pii-iskoksia	1

Luut

- palaneita luunsiruja	81
------------------------	----

B-alueen irtomaakasoista poimittiin lisäksi seuraavat irtolöydöt (KM 21224:1156-1164):

Keramiikka

- kylkipaloja	34
---------------	----

Kivilajiaineisto

- reikäkiven teelmiä	1
- pyörökiviä	2
- porfyriitti-iskoksia	12

<u>Kvartsiaineisto</u>	kpl
- kaapimia	1
- iskukiviä	1
- kvartsi- tai kvartsiitti-iskoksia	5

Löytötiheys oli suurimmillaan kaivausalueen diagonaalisesti leikkaavalla korkeuskäyrien suuntaisella vyöhykkeellä eli samalla alueella, jossa myös likamaakerros oli vahvimmillaan (ks. s. 7). Huipussaan löytötiheys oli ruudussa 496/948, josta saatiin mm. 372 porfyriitti-iskosta, 136 kvartsi-iskosta, 202 saviastianpala ja 5 pyörökiveä. Keramiikan määrä oli kuitenkin suurimmillaan ruudussa 502/952, josta saatiin 339 palaa.

Runsa löytöisin taso oli 10 - 20 cm:n syvyydessä turvekerroksen alla, mistä syvemmälle edettäessä löydöt tasaisesti vähenivät ja loppuivat lähes kokonaan 40 cm:n syvyydessä. 40 - 50 cm:n syvyydessä löytyi puhtaasta hiekasta vain muutamia iskoksia ja saviastianpaloja.

Saviastioiden koristeaiheina esiintyvät kampaleimapainanteet, rengas-, kynsi- ja viivapainanteet, kaksiosaiset ja epämääräisen muotoiset leimat sekä pyöreät ja soikeat painanteet ja pelkät kuopat. Reunan muoto on tasainen tai sisäänpäin viisto, ilman reunapakunnosta, ja joskus reuna on koristeltu soikein painantein tai kampa- tai kynsileimoin. Saviaines on joko tiivis ja hiekkasekoitteinen tai huokoisempi ja joskus luusekoitteinen. Astioiden muodon, koristelun ja savenlaadun perusteella edustaa B-alueen keramiikka kampakeramiikan tyyli- vaihteita II:2 ja III:1. Muutama pala muistuttaa Jäkärän keramiikkaa.

5. KODANPOHJAT D-ALUEELLA

5.1. Kodanpohjien muoto ja maalajit

Kodanpohja 1

Kodanpohja 1 oli tutkituista painaumista merenpinnasta lukien korkein. Kaive-
tun alueen länsireuna oli 41,5 metrin ja itäreuna 41,0 metrin korkeudella.

Painanteen syvimmän kohdan pintakorkeus oli noin 40,7 m y.m.p. Kodanpohja
oli halkaisijaltaan noin kahdeksan metriä ja sijoittui ruutuihin 330-340/808-
814. Tutkitun alueen pinta-ala oli 72 m^2 (kartta s. 45).

Kodanpohjan peitti 1 - 5 cm:n vahvuinen turvekerros, jonka alla oli 2 - 15
cm paksu huuhtoutunut kerros. Sen alla tasossa 0 oli kellertävänruskeaa lika-
maata sekä keskellä painaunaa nokimaaläikkä, joka oli turvekerroksesta jäänyt.
20 cm:n syvyydessä likamaa rajautui halkaisijaltaan noin viiden metrin suuruiseksi
läikäksi, jonka keskellä oli runsaasti kiviä, ϕ 5 - 15 cm. 30 cm:n syvyydessä
hahmottui läikän luoteisreunalla noin kaksi metriä leveä likamaauloke, joka
syvemmälle mentäessä kapeni. Samassa tasossa oli läikän vastakkaisella puolel-
la 10 cm:n kokoinen punamultaläikkä. Kiveys painauman keskivaiheilla oli
hyvin epäsäännöllinen ja ulottui 3 - 4 metrin kokoisena 40 - 50 cm:n syvyy-
teen. Heti turpeen alta paljastunut suuri kivi, ϕ n. 40 cm, ulottui noin
30 cm:n syvyyteen. 40 cm:ssä likamaaläikkä oli edelleen kooltaan muuttumaton,
mutta muuttui keskiosistaan ruosteiseksi, ja 45 cm:n syvyydessä se pieneni ja
muuttui vahvasti ruosteiseksi. Puhdas karkea moreeni saavutettiin tasossa 7 eli
vaaitusten perusteella 50 - 60 cm:n syvyydessä (kartat s. 46-50, 82, kuvat
4 - 7 s. 87, diapositiivit 5558 - 5564).

Kodanpohja 2

Kodanpohja 2 sijaitsi kodanpohjasta 1 n. 35 m itään. Ylin pintakorkeus mitattiin kaivausalueen länsikulmasta, 39,8 m y.m.p. ja alin pohjoiskulmasta, 39,3 m y.m.p. Painauman syvimmän kohdan korkeudeksi saatiin 39,2 m y.m.p. Kodanpohja 2 erottui maanpinnalle melko matalana syvänteenä, joka oli halkaisijaltaan noin kuusi metriä. 48 m²:n laajuinen kaivausalue sijoittui ruutuihin 380-386/796-800 (kartta s. 51).

Kodanpohjan 2 peitti 1 - 2 cm paksu turvekerros, jonka alla oli 2 - 5 cm:n vahvuinen huuhtoutunut, painauman keskivaiheilla paksuimmillaan oleva kerros. Noin kymmenen senttimetrin syvyydessä sai huuhtoutuneen hiekan alla ollut yhtenäinen kellertävänruskea likamaa halkaisijaltaan noin kolmen metrin suuruisen pyöreähkön muodon. Likamaa oli hienompirakeista kuin sitä ympäröivä sora, ja läikän keskellä oli turvekerroksesta peräisin olevaa nokea sekä halkaisijaltaan noin metrin suuruinen punaiseksi palanut hiekkaläikkä. 15 cm:n syvyydessä läikkä oli soikeahko, n. 2,5 m pitkä, ja sen länsilaidalla oli halkaisijaltaan 40 cm:n suuruinen tummempi likamaaläikkä sekä kaksi kiveä. Syvemmälle edettäessä likamaa-alue pieneni ja heikkeni tasaisesti ja oli 50 cm:n syvyydessä (taso 7) halkaisijaltaan noin kaksi metriä. Edelleen syvemmällä läikkä muuttui ruosteiseksi ja puhdas moreeni kohdattiin noin 70 cm:n syvyydessä. Kodanpohjassa 2 ei ollut kiveystä, mutta joka kaivaustasossa oli likamaaläikässä muutamia kiviä, ø 10 - 25 cm, runsaimmin tasossa 6 (kartat s. 52-58, kuvat 8 - 11 s. 88, diapositiivit 5565 - 5573).

Kodanpohjat 3 ja 4

Kodanpohjat 3 ja 4 sijaitsivat noin kahden metrin etäisyydellä toisistaan ja

kodanpohjasta 1 noin 50 m kaakkoon verrattain tasaisessa maastossa; yhtenäisen kaivausalueen kulmien korkeudet vaihtelivat välillä 39,2 - 39,5 m y.m.p. Painauman keskipisteen pintakorkeus oli kodanpohjassa 3 39,2 m y.m.p. ja kodanpohjassa 4 39,1 m y.m.p. Molemmat erottuivat maastossa hyvin matalina painaumina, halkaisijaltaan 4 - 5 metriä. Kaivausalue sijoittui ruutuihin 348-356/738-748 ja oli laajuudeltaan 104 m² (kartta s. 59).

Kodanpohjan 3 peitti 2 - 5 cm paksu turve, ja sen alla oli 1 - 3 cm:n vahvuinen huuhtoutunut kerros. 10 cm:n syvyydessä painauman keskivaiheilta laajeni etelään kodanpohjaa 4 kohti heikko kellertävänruskea likamaa-alue. Keskikohdalla erottui ympäristöään hienorakeisempi, halkaisijaltaan noin kolmen metrin suuruinen läikkä. 15 cm:n syvyydessä tummempi likamaa muodosti halkaisijaltaan kahden metrin suuruisen ja 30 - 80 cm:n levyisen hienompirakeisen ja paikoin nokisen renkaan, jonka keskellä oli puhdasta soraa. Rengasta reunusti pohjoisessa noin metrin levyinen vaaleampi likamaa. Likamaaläikkä pieneni vain vähän syvemmälle edettäessä ja oli lopulta 60 cm:n syvyydessä halkaisijaltaan noin kaksi metriä. 20 - 35 metrin syvyydessä oli läikän keskellä hiiltä ja nokea sekä viisi kiveä, ϕ 30 - 50 cm. 35 - 60 cm:n syvyydessä oli runsaasti pienempiäkin kiviä n. 1,5 metrin suuruisella alueella. Puhdas karkea moreeni kohdattiin n. 70 cm:n syvyydessä (kartat s. 60-69, kuvat 12 - 14 s. 89, diapositiivit 5574 - 5578).

Kodanpohjan 4 peitti 2 - 5 cm:n vahvuinen turvekerros. Huuhtoutunut kerros oli 2 - 10 cm ja paksuimmillaan painauman keskivaiheilla. 10 cm:n syvyydessä sitä ympäröi heikko kellertävänruskea likamaa, joka jatkui kodanpohjaan 3 asti. 15 cm:n syvyydessä sorasta erottui 3 x 4 metrin suuruinen hienorakeisempi likamaaläikkä, joka oli keskiosistaan heikosti punaiseksi palanut. 20 cm:n syvyydessä sen länsireunalla oli noin metrin levyinen ja pituinen likamauloke,

joka erottui syvemmälle edettäessä aina 50 cm:n syvyyteen asti. Selvää kiveystä ei ollut, mutta 20 - 50 cm:n syvyydessä oli likamaassa hajallaan 5 - 40 cm:n suuruisia kiviä, jotka vain 40 cm:n syvyydessä (taso 5) olivat keskittyneenä halkaisijaltaan noin metrin suuruiselle, vahvemman likamaan ympäröimälle alueelle. 50 cm:n syvyydessä likaläikkä oli kokonaisuudessaan noin 2 x 2,5 metriä ja puhdas karkea moreeni paljastui 60 cm:n syvyydessä (kartat s. 60-69, kuvat 15 - 17 s. 90, diapositiivit 5579 - 5585).

Kodanpohja 5

Kodanpohja 5 sijaitsi n. 20 m kodanpohjista 3 ja 4 etelään. Kaivausalueen reunoista vaaitut korkeudet vaihtelivat välillä 39,2 - 39,5 m y.m.p. ja painauman syvin kohta oli n. 39,8 m y.m.p. Kodanpohja erottui maastossa melko selvänä syvänteenä, joka oli halkaisijaltaan noin kahdeksan metriä. Kaivausalue sijoittui ruutuihin 334-344/720-730 ja oli laajuudeltaan 124 m² (kartta s. 70).

Kodanpohjan 5 peittävä turvekerros oli vahvuudeltaan 1 - 15 cm ja sen alla oli 2 - 10 cm:n paksuinen huuhtoutunut, paikoin heikosti palanut hiekka. 5 cm:n syvyydessä oli heikkoa kellertävänruskeaa likamaata kaivausalueen lounais- ja luoteisosissa, ja keskellä kodanpohjaa oli huuhtoutunutta hiekkaa. 10 cm:n syvyydessä oli likamaa soikeana, 6 x 7 metrin suuruisena läikkänä kodanpohjan keskellä. Likamaa oli palaneen hiekan sekaista ja sen keskellä oli 1,5 x 3 metrin suuruinen alue huuhtoutunutta hiekkaa ja 5 - 30 cm:n suuruisia kiviä. Läikän ympäristö oli karkearakeista soraa. 25 - 40 cm:n syvyydessä erottui sen keskellä 2 x 3 metrin suuruinen tummempi likamaaläikkä, jossa oli halkaisijaltaan 5 - 30 cm:n kokoisia kiviä. Kiveys oli tiiviimmillään 30 cm:n syvyydessä (taso 3), jossa saattoi havaita ruudussa 336/724

kasvaneen puun juurien siirtäneen kiviä pohjoisemmaksi. Likamaa muuttui ruosteiseksi 40 cm:n syvyydessä ja pieneni nopeasti syvemmälle edettäessä. Puhdas karkea moreeni paljastui 50 - 60 cm syvällä (kartat s. 71-78, 83-84, kuvat 18 - 22 s. 91, diapositiivit 5586 - 5591).

Kodanpohjan 5 itälaidalta noin neljän metrin päästä keskikohdasta paljastui 20 cm:n syvyydessä halkaisijaltaan noin metrin suuruinen kiveys ruuduissa 342/720-722. Seuraavassa tasossa (2) kiveys oli melko säännöllisen pyöreä, halkaisijaltaan 1,5 metriä, ja kivet olivat kooltaan 5 - 30 cm. Sitä ympäröi halkaisijaltaan noin kahden metrin suuruinen likamaaläikkä, joka oli väriltään kellertävänruskea ja ympäristöään hienorakeisempi. Syvemmälle edettäessä kiveys ja likamaaläikkä pienenivät, ja 50 cm:n syvyydessä (taso 5) 5 - 10 cm:n kokoisia kiviä oli heikosti likaisessa 1 x 1,5 metrin kokoisessa läikäsässä noin 10 kpl. Puhdas moreeni paljastui 70 cm:n syvyydessä (kartat s. 79-81, kuvat 23 - 24 s. 92, diapositiivit 5592 - 5595).

Pienempi kiveys paljastui tasossa 3, 30 cm:n syvyydessä kodanpohjan keskuskiveystä ympäröivän likamaaläikän länsireunalta ruudusta 340/722. Se koostui 10 - 25 cm:n kokoisista kivistä ja oli halkaisijaltaan n. 70 cm. Kiveys jatkui seuraavaan kaivaustasoon, jossa oli neljä kiveä, ϕ 5 - 30 cm (kartat s. 74-75, diapositiivi 5596).

5.2. Löydöt

Kodanpohjien kaivauksissa saatiin talteen löytöjä seuraavasti (KM 21224:801-1098):

	1	2	3,4	5
<u>Keramiikka</u>				
- kylkipaloja	-	-	1	- kpl
- reunapaloja	8	13	-	3 "

	1	2	3,4	5
<u>Kivilajiaineisto</u>				
- talttoja	-	-	-	1 kpl
- liuskerenkaan katkelmia	-	1	-	1 "
- kiviesineen teelmiä	-	1	-	1 "
- pyörökiviä tai kpl	9	2	5	4 "
- hioimia tai kpl	7	-	3	6 "
- porfyriittikaapimia	-	1	1	- "
- porfyriitti-iskukiviä	-	-	-	1 "
- porfyriittiytimiä	2	4	2	1 "
- porfyriitti-iskoksia	50	378	107	75 "
- diabaasiytimiä	-	-	-	1 "
- diabaasi-iskoksia	-	-	-	1 "
<u>Kvartsiaineisto</u>				
- retusoituja tai käyttöjälkisiä kaapimia	-	-	1	3 "
- uurtimia	-	-	1	- "
- ytimiä	-	1	-	- "
- kvartsi-, kvartsiitti- ja savu- kvartsi-iskoksia	16	72	23	43 "
<u>Luut</u>				
- palaneita luunsiruja	-	2	-	- "

Kodanpohja 2 oli selvästi muita runsaslöytöisempi, ja siitä löytyi parhaimmillaan 62 porfyriitti- ja kvartsi-iskosta ruutua kohti. Kaikissa kodanpohjissa löydöt olivat sijoittuneet melko hajanaisesti, eikä mitään johdonmukaisuutta ollut havaittavissa. Useimmat löydöt saatiin kolmesta ylimmästä kaivaustasosta, mutta jonkin verran niitä oli syvempänäkin aina seitsemänteen kaivaustasoon asti.

Ainoat hiotut kiviesineet olivat liuskerenkaan katkelma (KM 21224:914), joka löytyi kodanpohjan 2 keskikohdasta pohjoiseen tasosta 2 heikosti likaisesta

karkeasta hiekasta, sekä diabaasitaltta (KM 21224:1068), joka löytyi kodanpohjasta 5 tasosta 1 puhtaasta sorasta noin metrin päästä likamaaläikästä itään.

Useimmat kodanpohjista löytyneet saviastianpalat ovat rapautuneita. Ainoina koristeaiheina esiintyy kampaleimoja ja kampaleimaa muistuttavia painanne- rivejä sekä kuoppia. Saviaines on tiivis ja useimmiten melko karkeasekoitteinen. Harvat koristellut palat ovat kampakeramiikan tyyliä 11:2.

6. KOEKUOPAT D-ALUEELLA

6.1. Maasto ja maaperä

D-alueelle kodanpohjien 1 - 5 väliselle mäntykankaalle sekä siitä etelään ja lounaaseen noin 250 x 120 metrin laajuuiselle etelä-pohjois -suuntaiselle alueelle kaivettiin 120 koekuoppaa. Ne olivat kooltaan 1 x 1 metriä. Alimmat sijaitsivat kodanpohjien 3, 4 ja 5 itäpuolella noin 38,9 metrin korkeudella merenpinnasta ja ylimmät niistä noin 200 metrin päässä lounaassa 44,5 metrin korkeudella (kartat s. 28, 85, diapositiivit 5597 - 5599). Ylimpien kuoppien läheisyydessä oli samanlaisia painaumia kuin kodanpohjat 1 - 5. Koekuopissa ei havaittu merkkejä lika- tai kulttuurimaasta lukuunottamatta lähellä kodanpohjaa 2 sijainnutta kuoppaa 370/800, jossa oli turpeen ja ohuen palaneen kerroksen jälkeen noin 5 cm:n vahvuinen likamaakerros ja sen alla ruosteinen puhdas hiekka. Muissa kuopissa oli 1 - 3 cm:n vahvuisen turpeen alla 1 - 5 cm paksu kerros huuhtoutunutta tai heikosti punaiseksi palanutta hiekkaa. Puhdas sora- tai heikkakerros oli 10 - 25 cm paksu ja usein yläosastaan tummemman ruskea sekä joskus ruosteinen. Hiekka oli karkeaa, siinä oli usein suuriakin kiviä, ja sen alta tuli moreeni.

Koekuopasta 340/784 paljastui muutamia suuria (ϕ 20 - 40 cm) kiviä, jotka antoivat aiheen epäillä jonkin rakenteen mahdollista olemassaoloa. Kuopan ympärille avattiin 12 m²:n laajuinen alue, mutta rakenteita ei löytynyt.

6.2. Löydöt

D-alueen koekuopista sekä kuopan 340/784 laajennuksesta saatiin löytöjä seuraavasti (KM 21224:1099 - 1155):

<u>Keramiikka</u>	kpl
- reunapaloja	1
- kylkipaloja	14
<u>Kivilajiaineisto</u>	
- hiotun kiviesineen kappaleita	1
- pyörökiviä	2
- hioimia tai kappaleita	2
- porfyriitti-iskoksia	97
<u>Kvartsiaineisto</u>	
- savukvartsikaapimia	1
- iskoksia	17

Löytöjä saatiin suhteellisen yhtenäisesti ainoastaan kodanpohjien väliseltä alueelta, jossa noin puolet koekuopista oli löydöllisiä. Iskosten määrä oli korkeintaan 5 kpl kuoppaa kohden. Keramiikkaa löytyi vain kahdesta kodanpohjaa 2 lähinnä olevasta koekuopasta (370/800 ja 376/800). Toinen yhtenäinen mutta pienempi alue oli noin 50 metriä kodanpohjasta 5 etelään, josta löytyi viiden koekuopan alueelta 2 - 5 iskosta kuoppaa kohden. Rungaslöytöisin oli kuitenkin koekuoppa 306/736 noin 30 metriä kodanpohjasta 5 länteen, josta tuli 42 iskosta. Kuoppa ei liittynyt yhtenäisempiin löytöaluei-

siin. Ylempää mäeltä lännestä saatiin vain muutamia iskoksia sieltä täältä, korkeintaan kaksi kuoppaa kohden.

Ainoat koristellut saviastianpalat olivat kapein kampaleimoin ja kuopin koristeltuja sekä tiiviitä ja karkeasekoitteisia, ja tällä perusteella ne edustavat kampakeramiikan tyyliä II:2.

7. YHTEENVETO

B-alueen 152 m²:n laajuiselta kaivausalueelta tehtiin kaikkialta löytöjä. Alarajaa ei ollut enää tarpeellistakaan etsiä, sillä se oli voitu paikallistaa jo vuoden 1980 kaivauksissa. Tuolloin saatiin alimmat saviastianpalat noin 37 metrin korkeudelta eli noin 1,3 metriä vuoden 1981 kaivausalueen alinta kulmaa alemmalla. Iskoksia löytyi aikaisemmin vielä 36,6 metrin korkeudelta merenpinnasta (ks. Lea Väkeväisen kaivauskertomus vuodelta 1980).

D-alueen painaumat, joista on tässä yhteydessä käytetty nimitystä kodanpohjat, sijaitsivat korkeuksilla 39,2 - 41,5 m y.m.p. Yhteensä niitä tutkittiin 348 m². Koekuopin ja laajennuksen tutkittiin 132 m². Koekuopin ei D-alueen alarajaa varmuudella saatu selville, sillä heti kodanpohjien itäpuolella oli sorakuoppa. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että ranta on sijainnut alimpien koekuoppien vaiheilla noin 38,5 metrin korkeudella eli noin 1,5 metriä ylempänä kuin B-alueella.

Keramiikkalöytöjenkin perusteella on D-alue, josta saatiin vain nuorempaa tyyppillistä kampakeramiikkaa, hylätty aikaisemmin kuin B-alue, josta II:2-keramiikan lisäksi löydettiin Uskela-keramiikkaa.

Laitilan Nästinristin esihistorialliset muinaisjäännösalueet oli määrätty vapautettavaksi rauhoituksesta. D-alueen painaumia ei kaikkia saatu tutkituksi, vaan 41,0 - 44,5 metrin korkeuksille jäi kuusi tutkimatonta painannetta (kartta s. 28, diaposiivi 5597). Koekuoppien perusteella voitiin koko D-alue kuitenkin todeta niin vähälöytöiseksi, ettei useampia painaumia ole enää tarpeellista kaivaa. Käsitystä tukee myös se, että tutkitut kodanpohjat olivat kaikki lähes toistensa kaltaisia niin rakenteensa kuin löytöaineistonsakin kannalta.

B-alueella sekä sen pohjoispuolella kuoritulla alueella A oli jo vuosina 1979 - 1980 suoritettu kaivauksia, joita pidettiin riittävinä. Tuolloin asuinpaikan rajat ja luonne selvitettiin 2 x 2 metrin levyisin ojin, joita tarpeen vaatiessa laajennettiin, sekä koekuopin ja tasokaivauksin. Tämänvuotisten kaivausten yhteydessä oli mahdollista jatkaa B-alueen tutkimusta tarkoituksena selvittää, onko alueella niin lukuisasti hautoja ja tulisihoja kuin koeojista vuonna 1980 löytyneiden perusteella voitiin olettaa. Kaivausalueella ei kuitenkaan kohdattu kiinteitä muinaisjäännöksiä, joten on ilmeistä, että tutkimatta ja soranajossa tuhoutumaan jäi aiemmin oletettua vähemmän kiinteitä rakenteita.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1982

Anne Vikkula

hum. kand.

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ KARTOISTA

Ote peruskartalta 1133 01 NÄSTI, 1:20000, Helsinki 1968	A4	s. 27
Yleiskartta 1:1000, laadittu TVL:n Turun piirin 1971 tekemän kartan pohjalta. Piirt. A. Vikkula, T. Rankama.	A1	s. 28
Pinta- ja pohjavaaituskartta B-alue, 1:200	A3	s. 29
Tasokartat, B-alue, 1:25	A2	s. 30, 32-33, 35-36, 38-39, 41
Tasokartat, B-alue, 1:25	A3	s. 31, 34, 37, 40
Profiilikartta, B-alue, 1:10	A3	s. 42
Profiilikartat, B-alue, 1:10	A2	s. 43-44
Pintavaaituskartta, D-alue, kodanpohja 1, 1:50	A3	s. 45
Tasokartat, D-alue, kodanpohja 1, 1:50	A3	s. 46-49
Pohjavaaituskartta, D-alue, kodanpohja 1, 1:50	A3	s. 50
Pintavaaituskartta, D-alue, kodanpohja 2, 1:50	A3	s. 51
Tasokartat, D-alue, kodanpohja 2, 1:50	A3	s. 52-57
Pohjavaaituskartta, D-alue, kodanpohja 2, 1:50	A3	s. 58
Pintavaaituskartta, D-alue, kodanpohjat 3 ja 4, 1:50	A3	s. 59
Tasokartat, D-alue, kodanpohjat 3 ja 4, 1:50	A3	s. 60-68
Pohjavaaituskartta, D-alue, kodanpohjat 3 ja 4, 1:50	A3	s. 69
Pintavaaituskartta, D-alue, kodanpohja 5, 1:50	A2	s. 70

Tasokartat, D-alue, kodanpohja 5, 1:50	A2	s. 71-72
Tasokartat, D-alue, kodanpohja 5, 1:50	A3	s. 73-76
Tasokartta, D-alue, kodanpohja 5, 1:50	A4	s. 77
Pohjavaaituskartta, D-alue, kodanpohja 5, 1:50	A2	s. 78
Yksityiskohtakartat, D-alue, kodanpohja 5, 1:10	A3	s. 79-81
Profiilikartat, D-alue, kodanpohjat 1 ja 5, 1:10	A2	s. 82-84
Pintavaaituskartta, D-alueen koekuopat, 1:500	A2	s. 85

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTA JA KUVISTA

f. nro			
54553	D-alue, kodanp. 5 ennen kaivausta, N-S	k. 18	s. 91
54554	D-alue, kodanp. 5 ennen kaivausta, SE-NW	-	
54555	D-alue, kodanp. 5, kiveys ruuduissa 342/722-724, taso 1, NW-SE	k. 23	s. 92
54556- 54559	D-alue, panoraama, kodanp. 5, taso 1, W-E	k. 20	s. 91
54560	D-alue, kodanp. 4, taso 4, W-E	k. 15	s. 90
54561	D-alue, kodanp. 5, kiveys ruudussa 342/722, taso 3, W-E	k. 24	s. 92
54562	D-alue, kodanp. 3, taso 5, NW-SE	-	
54563	D-alue, kodanp. 4, taso 6, NW-SE	k. 17	s. 90
54564	D-alue, kodanp. 2, taso 2, E-W	-	
54565	D-alue, kodanp. 2, taso 2, NE-SW	k. 8	s. 88
54566	D-alue, kodanp. 3 ja 4, taso 6, S-N	k. 16	s. 90
54567	D-alue, kodanp. 3, taso 6, NW-SE	k. 12	s. 89
54568	D-alue, kodanp. 5, taso 3, N-S	k. 19	s. 91
54569	D-alue, kodanp. 5, taso 3, W-E	-	
54570	D-alue, kodanp. 5, taso 3, W-E	-	
54571	D-alue, kodanp. 5, taso 3, E-W	-	
54572	D-alue, kodanp. 3, taso 7, NW-SE	k. 13	s. 89
54573	D-alue, kodanp. 2, taso 3, E-W	-	
54574	D-alue, kodanp. 2, taso 3, NE-SW	-	
54575	B-alue, kaivausalue, taso 1, NE-SW	k. 2	s. 86
54576	D-alue, kodanp. 5, taso 4, N-S	k. 21	s. 92

54577	D-alue, kodanp. 2, taso 4, NE-SW	k. 9	s. 88
54578	D-alue, kodanp. 2, taso 4, E-W	-	
54579	D-alue, kodanp. 3, taso 8, NW-SE	k. 14	s. 89
54580	D-alue, kodanp. 1, taso 2, eteläpuoli, NE-SW	k. 4	s. 87
54581	D-alue, kodanp. 5, taso 5, E-W	k. 22	s. 92
54582	D-alue, kodanp. 1, taso 3, N-S	k. 5	s. 87
54583	D-alue, kodanp. 2, taso 6, NE-SW	k. 10	s. 88
54584	D-alue, kodanp. 1, taso 4, N-S	k. 6	s. 87
54585	D-alue, kodanp. 1, taso 4, SE-NW	-	
54586	D-alue, kodanp. 2, taso 7, NE-SW	k. 11	s. 88
54587	D-alue, kodanp. 1, taso 5, E-W	k. 7	s. 87
54588	D-alue, kodanp. 1, taso 5, N-S	-	
54589- 54590	B-alue, panoraama työvaiheesta, jolloin koillisosa peitetty, tasoa 4 kaivetaan, osa tasossa 3, W-E	k. 1	s. 86
54591- 54592	B-alue, työkuvia, kaivausaluetta peitetään	-	
54593	B-alue täyttämisen ja peittämisen jälkeen, NE-SW	k. 3	s. 86

f. 54553 - 54562 valok. L. Väkeväinen

f. 54563 - 54593 valok. A. Vikkula

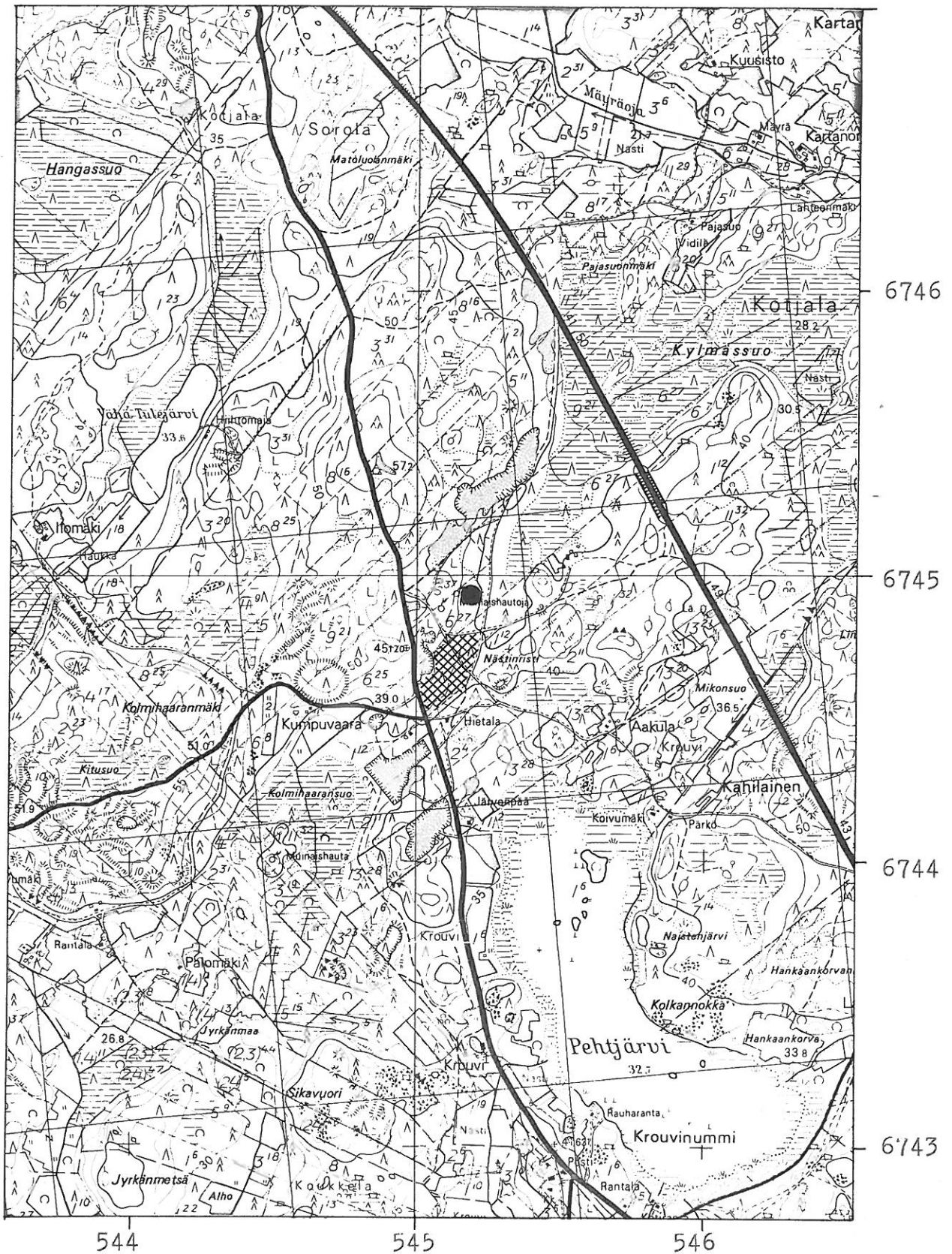
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA

dia nro		
5553	B-alue, kaivausalue, taso 1, NE-SW	valok. A.V.
5554	B-alue, kaivausalueen lounaisosa, taso 1, NE-SW	valok. A.V.
5555	B-alue, työkuva, kaivausalueen koillisosa peitetty, tasoa 4 kaivetaan, osa tasossa 3, W-E	valok. A.V.
5556	B-alue täyttämisen ja peittämisen jälkeen, NE-SW	valok. A.V.
5557	B-alue, maaperäleikkaus hiekkakuopasta koeojan X (1980) kohdalta, kuvattu D-alueelta S-N	valok. A.V.
5558	D-alue, kodanp. 1, kaakkoispuoli, taso 2, NE-SW	valok. A.V.
5559	D-alue, kodanp. 1, taso 3, E-W	valok. A.V.
5560	D-alue, kodanp. 1, taso 3, NW-SE	valok. A.V.
5561	D-alue, kodanp. 1, taso 4, N-S	valok. A.V.
5562	D-alue, kodanp. 1, taso 5, N-S	valok. A.V.
5563	D-alue, kodanp. 1, taso 5, SE-NW	valok. A.V.
5564	D-alue, kodanp. 1 täyttämisen jälkeen, S-N	valok. A.V.
5565	D-alue, kodanp. 2, taso 2, NE-SW	valok. A.V.
5566	D-alue, kodanp. 2, taso 2, N-S	valok. A.V.
5567	D-alue, kodanp. 2, taso 3, NE-SW	valok. A.V.
5568	D-alue, kodanp. 2, taso 4, NE-SW	valok. A.V.
5569	D-alue, kodanp. 2, taso 5, NE-SW	valok. A.V.
5570	D-alue, kodanp. 2, taso 6, NE-SW	valok. A.V.
5571	D-alue, kodanp. 2, taso 7, NE-SW	valok. A.V.
5572	D-alue, kodanp. 2, taso 8, NE-SW	valok. A.V.
5573	D-alue, kodanp. 2 täyttämisen jälkeen, W-E	valok. A.V.
5574	D-alue, kodanp. 3, taso 2, NW-SE	valok. L.V.
5575	D-alue, kodanp. 3, taso 3, W-E	valok. L.V.
5576	D-alue, kodanp. 3, taso 6, SW-NE	valok. A.V.
5577	D-alue, kodanp. 3, taso 7, NW-SE	valok. A.V.
5578	D-alue, kodanp. 3, taso 8, NW-SE	valok. A.V.
5579	D-alue, kodanp. 4, taso 2, W-E	valok. L.V.

5580	D-alue, kodanp. 4, taso 3, W-E	valok. L.V.
5581	D-alue, kodanp. 4, taso 4, W-E	valok. L.V.
5582	D-alue, kodanp. 4, taso 6, NW-SE	valok. A.V.
5583	D-alue, kodanp. 4, taustalla kodanp. 3, molemmat tasossa 6, S-N	valok. A.V.
5584	D-alue, kodanp. 4, taso 7, NW-SE	valok. A.V.
5585	D-alue, kodanp. 3 ja 4 täyttämisen jälkeen, W-E	valok. A.V.
5586	D-alue, kodanp. 5, taso 1, W-E	valok. L.V.
5587	D-alue, kodanp. 5, taso 2, NW-SE	valok. L.V.
5588	D-alue, kodanp. 5, taso 3, N-W	valok. A.V.
5589	D-alue, kodanp. 5, taso 3, E-W	valok. A.V.
5590	D-alue, kodanp. 5, taso 5, NE-SW	valok. A.V.
5591	D-alue, kodanp. 5 täyttämisen jälkeen, S-N	valok. A.V.
5592	D-alue, kodanp. 5, kiveys ruuduissa 342/722-724, taso 1, NW-SE	valok. L.V.
5593	D-alue, kodanp. 5, kiveys ruudussa 342/722, taso 2, W-E	valok. L.V.
5594	D-alue, kodanp. 5, kiveys ruudussa 342/722, taso 3, NE-SW	valok. L.V.
5595	D-alue, kodanp. 5, kiveys ruudussa 342/722, taso 5, SE-NW	valok. A.V.
5596	D-alue, kodanp. 5, kiveys ruudussa 340/722, taso 3, W-E	valok. A.V.
5597	D-alue, pohjoisin neljästä kodanpohjasta D-alueen länsiosassa linjan 190 luoteispäässä, S-N	valok. A.V.
5598	D-alue, työkuva koekuoppa-alueelta kodanpohjan 5 luoteispuolelta, S-N	valok. L.V.
5599	D-alue, yleiskuva koekuoppa-alueesta, kuvattu kodanpohja-alueelta E-W	valok. L.V.

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

Ote peruskartalta 1133 01 NÄSTI, 1 : 20 000, Helsinki 1968

Kaivauskohteet v. 1981

● B-alue, x = 6744 94, y = 545 20

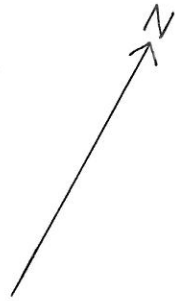
▣ D-alue, x = 6744 50 - 78, y = 545 02 - 22

A.Vikkula 1981

LAITILA KOTJALA
NÄSTINRISTI
A. Vikkula 1981

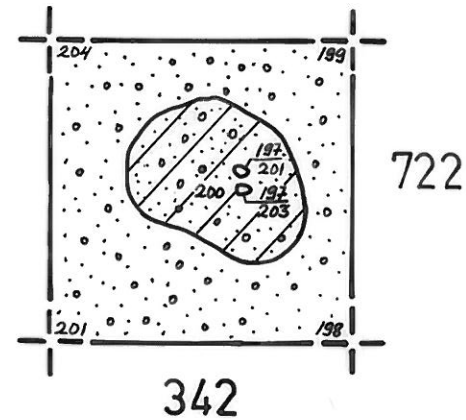
D-alue
kodanpohja 5
ruutu 722 / 342
taso 6
kp VIII₂ = 080
mk 1:50

—|—| 2m
piirt. T. Rankama

- vaalea likamaa
- sora
- kivi

SIVU 77

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

ff. 54589 - 54590

1. PANORAAMA B-ALUEESTA, KOILLISOSA PEITETTY, SIITÄ LOUNAASEEN TASO 4 LAPIONSIVYTYDELTA KÄÄNNETTY, TASOA 4 KAIVETAAN JA LOUNAISSOSA TASOSSA 3, W-E.

f. 54575

2. B-ALUE TASOSSA 1, NE-SW

f. 54593

3. B-ALUE PEITÄMISEN JÄLKEEN, NE-SW

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

f. 54580

4. KODANPOHJA 1, KAAKKOISPUOLI,
TASOSSA 2, NE-SW.

f. 54582

5. KODANPOHJA 1, TASO 3, N-S.

f. 54584

6. KODANPOHJA 1, TASO 4, N-S.

f. 54587

7. KODANPOHJA 1, TASO 5, E-W.

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

f. 54565
8. KODANPOHJA 2, TASO 2, NE-SW.

f. 54577
9. KODANPOHJA 2, TASO 4, NE-SW.

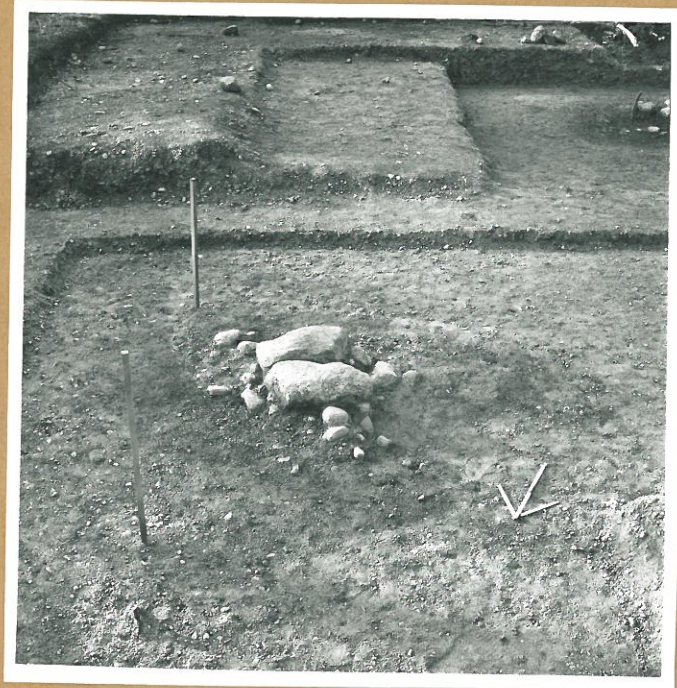

f. 54583
10. KODANPOHJA 2, TASO 6, NE-SW.

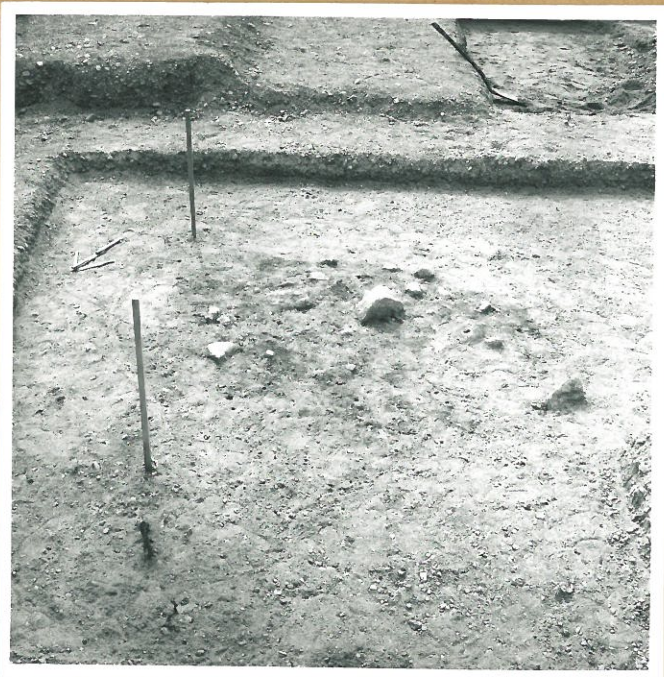

f. 54586
11. KODANPOHJA 2, TASO 7, NE-SW.

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

F. 54567
12. KODANPOHJA 3, TASO 6, NW-SE.

F. 54572
13. KODANPOHJA 3, TASO 7, NW-SE.

F. 54579
14. KODANPOHJA 3, TASO 8, NW-SE.

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

f. 54560
15. KODANPOHJA 4, TASO 4, W-E.

f. 54566
16. KODANPOHJA 4, TAUSTALLA KODAN-
POHJA 3, TASO 6, S-N.

f. 54563
17. KODANPOHJA 4, TASO 6, NW-SE.

LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

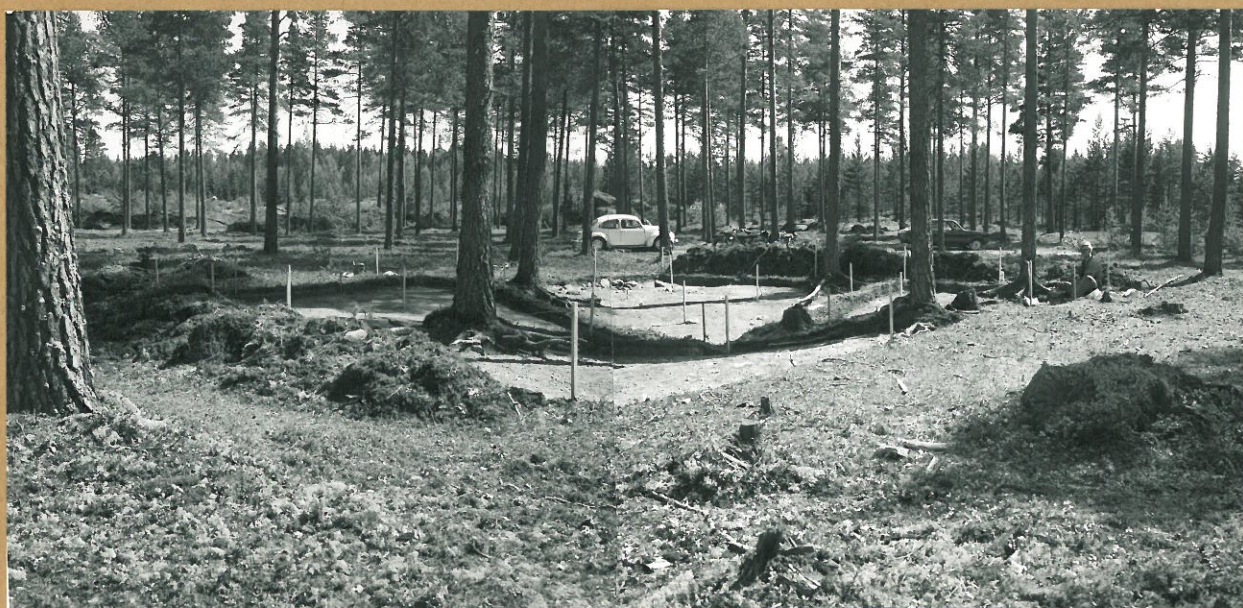
f. 54553

18. KODANPOHJA 5 ENNEN KAIVAUS-
TA, N-S.

f. 54568

19. KODANPOHJA 5, TASO 3, N-S.

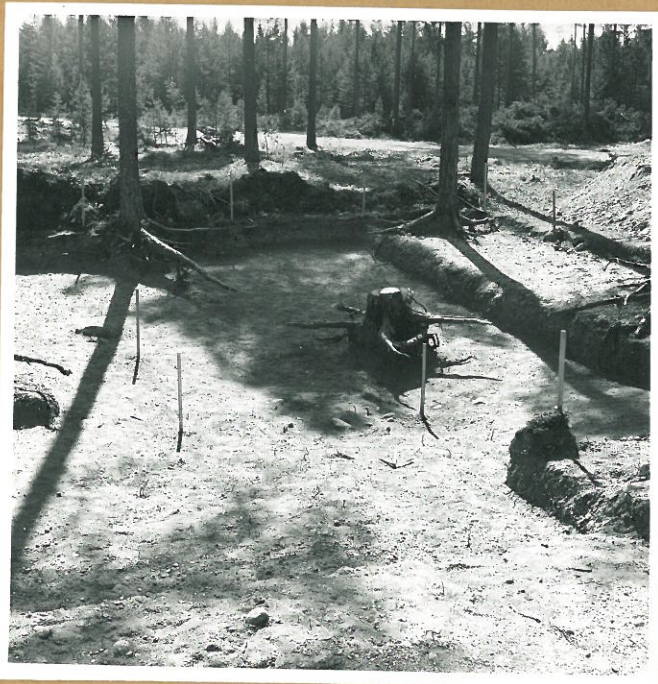

f. 54556, 54559

20. KODANPOHJA 5, TASO 1, W-E.

VALOK. 18, 20 L. VÄKEVÄINEN 1981
19 A. VIKKULA 1981

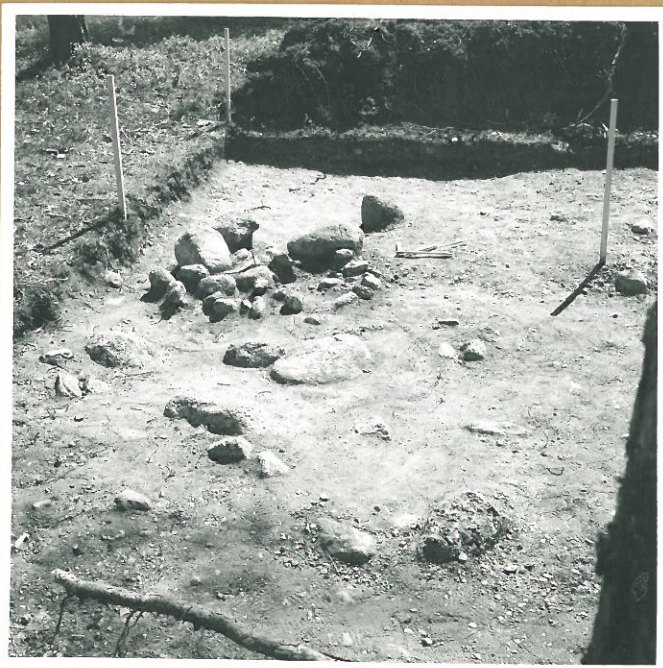
LAITILA KOTJALA NÄSTINRISTI

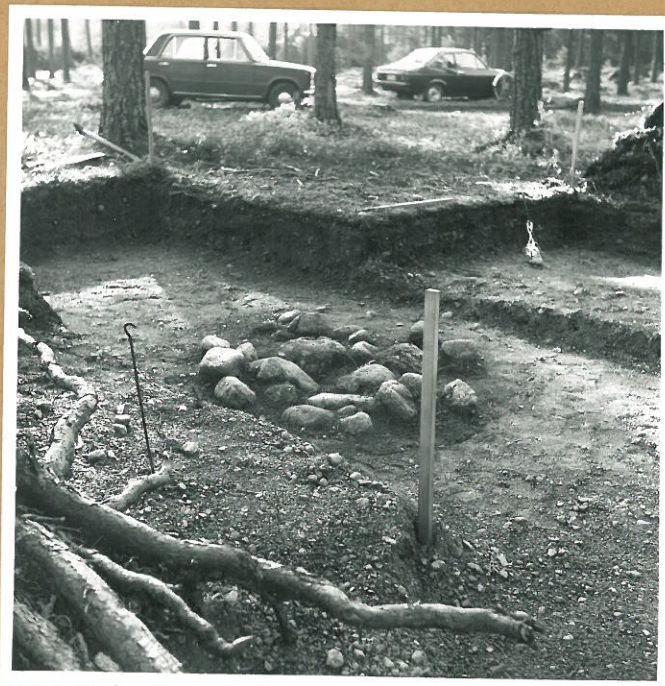
F. 54576
21. KODANPOHJA 5, TASO 4, N-S.

F. 54581
22. KODANPOHJA 5, TASO 5, E-W.

f. 54555
23. KIVEYS RUUDUSSA 342/722-724,
KODANPOHJA 5, TASO 1, NW-SE.

f. 54561
24. KIVEYS RUUDUSSA 342/722,
KODANPOHJA 5, TASO 3, W-E.